

[Elisabeth Bruun Olesen]

Hvis vi ser på tallene fra 1983, var det kun 27 pct. af de godkendte uddannelsesaftaler, der ikke fik tilskud som ekstraordinære pladser. Det vil sige, at tilskuddene til pladser i private virksomheder har udviklet sig til generelle tilskud, som ikke har medført en speciel stigning i antallet af pladser fra år til år.

Hvor mange lære- og praktikpladser blev der da skabt i 1984? Ifølge tal fra Danmarks Statistik kommer vi nok op på 30.993 pladser; det er en stigning på ca. 2.000 i forhold til 1983. Det er alt, hvad undervisningsministerens snak om frivillighed har ført til. Problemet omfang understreges af, at der pr. 31. oktober 1984 var tilmeldt 13.696 lære- og praktikpladssøgende hos arbejdsformidlingen. Det er kun 1.040 færre end året før.

Regeringen mangler, ligesom også tidligere regeringer, bud på, hvordan unge, der påbegynder en EFG-uddannelse, også får nogle reelle muligheder for at færdiggøre uddannelsen. Folketinget kommer ikke uden om at lovgive og dermed tvinge såvel private som offentlige arbejdsgivere til at oprette pladser ud fra en eller anden kvotaordning, som man kan diskutere nærmere, måske med et bestemt forhold mellem på den ene side antallet af udlærte ansatte i virksomheden og produktionens art og på den anden side antallet af lære- og praktikpladser. En sådan påbudt kvotaordning ville samtidig sikre, at der var en mere rimelig fordeling mellem antallet af store og små virksomheder, der tager lærlinge. I dag undlader især de store virksomheder at tage lærlinge. I 1982 blev 57 pct. af samtlige lærlinge uddannet på virksomheder med mindre end 20 ansatte, der tilsammen kun beskæftigede 34 pct. af den samlede arbejdsstyrke.

Men tvungne kvotaordninger kan jo let blive en form for narresut, hvis der ikke samtidig opbygges en styrke på arbejdspladserne, i de enkelte klubber, sådan at man kan sikre, at arbejdsgiverne nu også opretter det antal lærepladser, der er påbudt. De ansatte må faktisk være villige til at slås for dette mål.

Det må også diskuteres, hvad man kan gøre, hvis de alligevel ikke gør det, hvilken type sanktioner eller bøder der kan idømmes, og hvordan man overhovedet kan føre det ud i livet.

Vi mener, at SFs forslag om praktikpladser til EFG-lærlinge er et udgangspunkt for en diskussion, og at det trækker i den rigtige

retning, fordi det erkender problemets omfang og vil gøre noget ved det. Men som vi nævner, hver gang vi taler om dette forslag, så er vi imod, at lønnen betalt via Arbejdsgivernes Elevrefusion skal dække både skoleopholdet på anden del og praktikperioden, altså den periode, hvor lærlingene arbejder sammen med svendene. Den aktive lærlingebevægelse har sagt, at det svækker lærlingenes kamp for det fælles arbejde og for fælles aktiviteter mellem lærling og svend. På mange byggepladser er lærlingene med i akkorderne, det samme gælder lønforhandlinger på skibsværfter f.eks., og lærlingene frygter, at dette arbejde bliver umuliggjort, hvis de ikke får lønnen betalt af deres egen arbejdsgiver, men kollektivt via en fond.

Hvad SFs andet beslutningsforslag, om indførelse af løn i basisåret, angår, er vi 100 pct. enige med SF. Der må en ligestilling til mellem mesterlærlingen og EFG-lærlingen. EFG-lærlingene diskrimineres klart i dag.

Fru Hanne Severinsen sagde, at der da ikke er noget, der har ændret sig fra alle de andre år til nu. Men der er da noget, der har ændret sig, og som vedrører et hjørne af denne diskussion. Regeringen foreslog faktisk, da finansloven blev diskuteret, at man helt skulle fjerne den økonomiske støtte, der ydes til EFG-lærlinge på basisåret. Det blev via et ændringsforslag afværget i første omgang, således at der er en støtte til de lærlinge, der går på basisåret nu. Men til sommer er det slut med den meget beskedne compensation, som lærlingene har fået, efter at lønnen på basisåret blev fjernet.

Det vil sige, at udviklingen nu går i den komplet forkerte retning. Også af den grund er det vigtigt at blive ved med at diskutere det herinde og blive ved med at holde regeringen fast på, at man ikke kan forringe vilkårene mere, end de allerede er forringet.

Pia Kjærsgaard (FP):

Forslagsstillerne fra SF har ventet på, at man atter skulle indføre løn til EFG-elever i basisåret, hvilket ikke er sket og med god grund. Disse to beslutningsforslag er endnu en gang typiske forslag fra SF. Man stiller forslag, nedfælder en masse ord og undlader hver evig eneste gang at fortælle, hvad det koster at gennemføre forslagene.